

Maanpuolustuskorkeakoulu

Sotataidon laitos

Julkaisusarja 3: Työpapereita nro 27

Kiinan ydinasestrategia

Minimipelote muutoksessa

Milla Toivanen

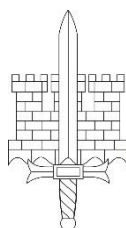
MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU
SOTATAIDON LAITOS
JULKAISUSARJA 3: TYÖPAPEREITA NRO 27

NATIONAL DEFENCE UNIVERSITY
DEPARTMENT OF WARFARE
SERIES 3: WORKING PAPERS NO. 27

KIINAN YDINASESTRATEGIA

Minimipelote muutoksessa

Milla Toivanen

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU
SOTATAIDON LAITOS
HELSINKI 2022

Milla Toivanen: *Kiinan ydinasestrategia: Minimipelote muutoksessa*

Maanpuolustuskorkeakoulu

Sotataidon laitos

Julkaisusarja 3: Työpapereita nro 27

National Defence University

Department of Warfare

Series 3: Working Papers No. 27

VASTUUVAPAAUSLAUSEKE

Työpaperit ovat luonteeltaan keskustelun avauksia tai alustavia tutkimusraportteja. Työpapereiden avulla kirjoittajat voivat myös raportoida ja analysoida ajankohtaisia tapahtumia. Työpapereiden sähköisellä julkaisemisella Maanpuolustuskorkeakoulu toivoo kirjoittajien saavan rakentavaa palautetta kirjoituksilleen.

Maanpuolustuskorkeakoulu ei vastaa työpapereiden sisällöstä, mielipiteistä, havainnoista tai johtopäätöksistä, vaan vastuu niistä kuuluu yksinomaan niiden kirjoittajille.

Työpaperit tarkastetaan Maanpuolustuskorkeakoulun laitoskohtaisissa julkaisutyöryhmissä, mutta niitä ei arvioida käyttämällä akateemista ”blind peer-review” -prosessia. Lähtökohtaisesti työpaperit kirjoitetaan kuitenkin noudattaen samoja tieteellisen kirjoittamisen sääntöjä ja hyviä tieteen tekemisen käytäntöjä, mutta niiden läpikäymä arviointiprosessi on kevyempi ja nopeampi kuin tieteellisten julkaisuiden.

Uusimmat julkaisut pdf-muodossa: <http://www.doria.fi/handle/10024/73990>

© Milla Toivanen & Maanpuolustuskorkeakoulu

ISBN 978-951-25-3298-8 (pdf)

ISSN 2343-0753 (verkkójulkaisu)

Maanpuolustuskorkeakoulu – Sotataidon laitos

National Defence University – Department of Warfare

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons BY-NC 4.0 -käyttöluvalla. Tarkastele käyttöluvaa osoitteessa <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.fi>

Helsinki 2022

TIIVISTELMÄ

Kiina alkoi kehittämään ydinasettaan 1950-luvulla ja teki ensimmäisen ydinkokeen 1964. Siitä lähtien Kiinan ydinasestrategia on nojannut puolustuksellisiin tarkoituksiin ja vähimmäispelotteeseen. Kiina toteuttaa vieläkin No First Use -politiikkaa, joka tarkoittaa sitä, että maa on ehdoitta luvannut olla käyttämättä ydinasetta ikinä ensin. Kuitenkin Kiinan viimeaikainen ydinaseiden modernisointi, sekä panostus laukaisualustoihin maalla, ilmassa ja vedessä osoittaa, että jotain muutosta ydinasestrategiassa on nähtävillä. Kiinan asema kansainvälisessä politiikassa kiristyykin, sillä ydinaseisiin panostuksesta huolimatta maa ei ole ollut kiinnostunut Yhdysvaltojen ehdotuksista liittyä ydinaseiden valvontaa ja rajoituksia käsittäviin sopimuksiin.

Asiasanat: *Kiina, ydinaseet, ydinasestrategia, sotilasstrategia, turvallisuuspolitiikka, suurvaltapolitiikka*

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	1
1.1 Käsitteiden määrittely	2
1.2 Peloteteoria.....	2
2. HISTORIA JA KEHITYS.....	4
3. KIINAN ASEMA YDINASEVALTIONA.....	5
4. KIINAN YDINASESTRATEGIA.....	7
4.1 No First Use -politiikka.....	8
4.2 Ydinasedoktriini.....	9
5. NYKYTILANNE	11
5.1 Triadi	11
5.2 Kiihtyvä kasvu.....	13
6. LOPUKSI.....	14
LÄHDELUE'TTELO	16

”Jos haluat puolustaa rauhaa ja vastustaa ydinpommia, myös sinulla tulee olla ydinpommi.”

Fyysikko Frederick Joliot-Curie viestissään Kiinan kansantasavallan ja Kiinan kommunistisen puolueen puhemiehelle Mao Zedongille.

1. JOHDANTO

Nykypäivänä Kiina tunnetaan kansainvälisesti kasvavasta taloudestaan, massiivisesta väestöstään sekä viime aikoina tiukentuneesta ulkopolitiikastaan. Uutisoinnissa Kiinaan viitataan jatkuvasti nousevana suurvaltana talouden, tekniikan ja sotilaallisten sektorin alueilla. Julkisessa keskustelussa aiheiksi nousee usein Kiinan poliittinen ilmapiiiri kuten Kiina-Taiwan jännitteet, uiguurien asema ja Hongkongin ja Manner-Kiinan kivikkoinen suhde. Vähemmälle uutisoinnille, ainakin suomeksi, on jäänyt keskeinen, mutta tärkeä keskustelu ydinaseista. Ydinaseisiin liittyvä kansainvälinen keskustelu rajoittuu usein kylmän sodan osapuoliin tai näiden valtioiden seuraajiin. Sota Ukrainassa nosti kuitenkin esiin ydinasekeskustelun tärkeyden myös nykypäivänä. Kiinan ydinaseista tiedetään usein vain seuraava: maalla on sellaisia.

Kiina liittyi mukaan ydinasepeliin vuonna 1964 ensimmäisen ydinkokeen myötä, mutta pohdinta ydinaseen hyödyllisyydestä ja sen kehittamisestä alkoi jo 1950-luvulla Korean sodan aikoihin Kiinan kommunistisen puolueen johtajien toimesta. Ensimmäisen ydinkokeen jälkeen Kiina alkoi toteuttamaan puolustukseen perustuvaa ydinasepolitiikkaa muista ydinasevaltiosta poiketen. Kiinan ydinasestrategiaan onkin keskeisenä piirteenä vaikuttanut maan ydinasepolitiikka. Kiinan ydinasepolitiikkaan on puolestaan vaikuttanut maan ideologian mukaisesti kommunistisen puolueen johtohahmot, joiden käyttämiin käsitteisiin ydinasestrategia vieläkin nojaa. Kiinalla oli hallussa pitkään pieni määrä ydinkärkiä ja maalla sijaitsevia siloja ohjusten laukaisemiseksi. Nykyään Kiina on kasvattanut voimiaan merellä ja ilmassa, jonka lisäksi Kiinan on arvioitu moninkertaistavan ydinkärkiensä määrän.

Työpaperin aluksi käydään läpi ydinasestrategiaan liittyvät keskeiset käsitteet sekä peloteteoriaa, josta ydinaseiden olemassaolo peruseriaate johtaa itsensä. Peloteteoria auttaa ymmärtämään ydinaseiden olemassaoloa ja ydinasestrategian merkityksiä. Tämän jälkeen perehdytään tarkemmin Kiinan ydinaseen historiaan ja kehitykseen, jossa käsitellään sitä, miten Kiinasta tuli ydinasevaltio ja miksi. Seuraavaksi syvennytään Kiinan asemaan ydinasevaltiona, jossa käsitellään muiden valtioiden suhtautumista Kiinan ydinasevoimiin sekä ydinasesopimuksiin liittyvää politiikkaan. Neljäs luku syvenyy Kiinan ydinasestrategiaan ja No First Use- lupaukseen, jonka lisäksi tutustutaan Kiinan ydinasedoktriiniin ja keskeiseen ”aktiivisen puolustuksen” käsitteeseen. Lopuksi käsitellään Kiinan ydinasearsenaalin nykytilannetta maalla, merellä ja ilmassa sekä tarkastellaan tulevia kehityskulkuja ja ydinkärkien määrän ja laadun kasvua.

1.1 Käsitteiden määrittely

Kuitenkin ennen kuin pystymme keskustelemaan ydinaseista ja ydinasestrategiasta tulee määritellä keskeiset käsitteet sekä niiden hyperonyymit, sekä käsitellä keskeistä teoriaa. Strategian ja sotilasstrategian määritelmiä on lukuisia, eikä tutkimuksessa vallitse konsensusta oikeasta määritelmästä. Määritellessään sotaa Carl von Clausewitz tarjoi aikaa kestävästä määritelmästä strategialle: strategia on oppi taistelujen käyttämisestä sodan päämäärien hyväksi.¹ Nykyään strategian voidaan määritellä olevan yksinkertaistettuna valtion kaikkien voimavarojen käytön valmistelua ja käyttöä poliittisen johdon asettamien päämäärien saavuttamiseksi rauhassa ja sodassa, joko suoraan tai välillisesti. Strategian perimmäisenä tehtävänä on muuttaa voimavarat hyödyksi, turvata kansalliset intressit sekä saavuttaa toimintalinjausten päämäärät käyttämällä voimaa tai uhkaamalla sen käyttöä.²

Spesifimmin kansallinen sotilasstrategia on joukko ajatuksia, joita asevoimilla on tulevia sotia varten. Se on osa maan suurstrategiaa (eng. grand strategy), mutta alisteinen sille.³ Suurstrategia käsittelee rauhan voittamisen ongelmaa, kun taas sotilasstrategia keskittyy sotilaallisen voiton ongelmaan.⁴ Kansallisella sotilasstrategialla tarkoitetaan strategiaa valtion armeijan käyttöön kokonaisuutena. Sotilasstrategia selittää, miten sen asevoimia käytetään valtion poliittisia tavoitteita edistävien sotilaallisten tavoitteiden saavuttamiseen. Strategia yhdistää keinot päämääriin selittämällä, mitkä joukot ovat välttämättömiä ja miten niitä käytetään. Strategia muokkaa sitten joukkojen kehittämisen kaikkia näkökohtia, mukaan lukien operatiivista doktriinia, joukkojen rakennetta ja koulutusta.⁵ Kiina itse määrittelee sotilasstrategian samankaltaisesti sodankäynnin ja sotilaallisten taisteluiden suunnitelmaksi ja ohjaukseksi.⁶ Kiinassa sotilasstrategian on määritelty palvelevan laajempia kansallisen politiikan tavoitteita.⁷

Ydinasestrategia katsotaan usein sotilasstrategian alahaaraksi. Ydinasestrategiaan sisältyy ydinaseiden käyttöä ja tuotantoa koskevien doktriinien ja strategioiden kehittäminen. Ydinasestrategia pyrkii sovittamaan ydinaseet vastamaan poliittisia päämääriä. Suurin osa ydinasestrategiasta käsittää niiden roolia neuvotteluvälineenä, mutta myös ydinaseiden käyttö taistelutilanteessa sisältyy strategiaan.⁸

1.2 Peloteteoria

Teoreettisesti ydinaseiden olemassaolon peruseriaate johtaa itsensä pelotteen (eng. deterrent) käsitteeseen. Peloteteorian peruseriaatteet muotoituivat 1940-luvun loppupuolella, ja käsitteen kulta-aikaan siirryttiin 1950-luvun puolivälissä. Peloteteoria

---

¹ Kerttunen 2007.

² Kajanmaa 2021, 6.

³ Alger 1985; Collins & Kingston 2002.

⁴ Kajanmaa 2021, 8.

⁵ Alger 1985; Collins & Kingston 2002.

⁶ 战略学 [Strategian tiede] 2013, 3.

⁷ Fravel 2019, 255.

⁸ Brodie 2014.

kehittyi ydinaseiden tuhovoiman kasvaessa ja ydinaseiden aseman vahvistuessa Yhdysvaltojen turvallisuuspolitiikassa.⁹ Kylmän sodan päättyessä 1990-luvulla aseistariisuntakysymykset leimasivat teorian kehityskulkua. Samalla kun ydinkärkien määrää pyrittiin vähentämään, syntyi uusia ydinasearsenaaleja ympäri maailmaa.¹⁰

Perinteisesti pelotteella ja sotilaallisella voimalla pyritään estämään toisen osapuolen sotilaallinen hyökkäys. Pelotteella voidaan tarkoittaa valtioiden välisissä suhteissa tilannetta, jossa valtio A pyrkii estämään valtiota B tekemästä tiettyä toimea kohtuuttomilla seurauksilla, mikäli se toteuttaa toimen. Edellä mainitussa tilanteessa pelote saavuttaa tarkoituksensa, jos valtio B on tekemättä sotilaallista hyökkäystä, johon se ilman valtion A:n pelotetta olisi ryhtynyt.¹¹ Pelote ei ole siis todiste puolustuskyvykkyydestä, vaan kyvystä rangaista. Vaikka hyökkäys olisi mahdollinen, kostoiskun suuruus ylittää minkään hyökkäyksen avulla saavutetun hyödyn.¹² Pelotteen yhtenä toimintaedellytyksenä pidetään haavoittuvuuteen liittyvää pelkoa. Pelotteen asettaja on siis haavoittuvainen toisen osapuolen hyökkäykselle.¹³

Pelote voidaan jakaa kahteen eri tasoon: välittömään ja yleiseen pelotteeseen. Välitön pelote on tilanteeseen sidonnainen ja se asetetaan tiettyä hyökkäysuhkaa vastaan jännittyneessä tilanteessa. Yleinen pelote puolestaan vallitsee valtioiden keskuudessa, joiden välillä on yleisluontoista vihamielisyyttä, joka kärjistyessään voisi johtaa väkivaltaan osapuolten välillä. Koska osapuolet tunnistavat edellä kuvatun tilanteen, väkivallan uhka pidetään voimassa, jotta toinen osapuoli ei uhkaisi sillä ensin. Useimmiten yleisen pelotteen epäonnistuessa siirrytään välittömän pelotteen vaikutuspiiriin.¹⁴ Valtioiden tulee lisäksi valmistautua pelotteen pettämiseen. Teorioilla on pyritty osoittamaan, että koska kaikkien intressinä on vahinkojen rajoittaminen, täyttää maailman tuhoutumista ei voisi tapahtua¹⁵. Täten valtioiden tulee toteuttaa pelotestategian lisäksi itsensä puolustusta.¹⁶ Huomionarvoista on lisäksi se, ettei pelote ikinä ole täysin valmis. Saavutettu tasapainotila ei ole pysyvä, vaan kansainväliset suhteet valtioiden välillä sekä asevoimien suorituskyky muuttuu jatkuvasti. Pelote vaatiikin jatkuvaa kehitystyötä, samalla kun aseteknologia kehittyy.¹⁷

Niin sanotulla uudella ydinasekaudella kylmän sodan jälkeen peloteteoria oli uudelleenmäärittelyn tarpeessa. Kylmän sodan jälkeen ydinaseiden roolin nähtiin vähentyneen, mutta olevan edelleen hyvin tärkeä. Lisäksi aikaa leimasi ydinaseriisunta.¹⁸ Nykyään ydinaseet ovat kansainvälisissä suhteissa hyvin tärkeitä, mutta ne eivät välttämättä ole sodankäynnin välineitä, sillä niillä pyritään luomaan vakautta.¹⁹ Ydinsota on kehittyneistä teorioistaan huolimatta poliittisesti ja akateemisesti hyvin hallitsematon kokonaisuus, joka on uudelleen nousemassa tieteelliseen keskusteluun.²⁰

---

⁹ Sivonen 1992, 28-29.

¹⁰ Iivonen 2000, 4-17.

¹¹ Morgan 1977, 18-20.

¹² Waltz 1981.

¹³ Morgan 1977, 17-24.

¹⁴ Ibid., 24-45.

¹⁵ Ks. esim. Kahn 1960.

¹⁶ Hanska 2019, 43.

¹⁷ Wohlstetter 1958.

¹⁸ Gabel 2004, 181-195.

¹⁹ Nye 2011, 30.

²⁰ Hanska 2019, 44.

Strategisessa ydinasekyvykkyyden ylläpitämässä pelotteessa on kansalliselle turvallisuudelle annetun hyödyn lisäksi jotain irrationalista²¹. Järjestelmä on äärimmäisen kallis, jatkuvasti muuttuva ja sen tulisi olla jatkuvasti korkeassa valmiudessa mutta pysyä käyttämättömänä.²² Jo 1960-luvulla ymmärrettiin, ettei ydinasepelote voi olla toimiva valtiollinen strategia: joko vallitsee täysi rauha tai sitten sodan osapuolet tai koko maailma tuhoutuvat.²³ Ristiriitaisuutta ilmentää myös ranskalainen fyysikko Frederick Joliot-Curie viestissään Kiinan kansantasavallan ja Kiinan kommunistisen puolueen puhemiehelle Mao Zedongille. Fyysikon suostutteleva viesti sisältää keskeisin ajatuksen Kiinan ydinasestrategiasta, joka pätee vielä tänäkin päivänä: ydinase on puolustukselliseen tarkoitukseen kehitetty.

2. HISTORIA JA KEHITYS

Kiinan sotilasstrategia on muuttunut yhdeksän kertaa Kiinan kansantasavallan perustamisen (1949) jälkeen. Suuren kontrastin sotilasstrategioiden vaihtuvuuteen antaa maan ydinasestrategia, joka on pysynyt pääosin muuttumattomana vuonna 1964 tapahtuneen Kiinan ensimmäisen ydinkokeen jälkeen.²⁴

Kiina onkin pitänyt ydinasestrategiansa erillisenä osa-alueena sotilasstrategiasta. Toisin kuin perinteinen sotilasstrategia, ydinasestrategia ei ole asevoimien henkilöstön päätettävissä, vaan puolueen johtohahmojen. Sitä siis pidetään enemmän korkean tason kansallisen politiikan asiana kuin sotilaallisen puolustuksen sektorina. Strategian erottelu muusta sotilasstrategiasta on vaikuttanut ydinasestrategian kehittymiseen. Koska ydinasestrategiaa ei ole koskaan delegoitu puolueen johtajilta asevoimien päällystölle, näkyy aikaisempien vahvojen johtajien, kuten Mao Zedongin ja Deng Xiaopingin kädenjälki strategiassa vielä tänäkin päivänä.²⁵

Idea pienen, mutta kestävä ydinasearsenaalin rakentamisesta sai alkunsa Mao Zedongilta. Vuonna 1960 Mao ehdotti, että muutama ydinkärki olisi riittävä määrä pitämään pelotetta yllä. Hänen mukaansa Kiina voisi tulevaisuudessa tuottaa muutamia ydinaseita, mutta ei aikois missään tapauksessa käyttää niitä. Niiden tarkoituksena tulisi olemaan puolustuksen ylläpito.²⁶ Kiina näkikin tarpeen kehittää ydinase, jotta sillä olisi vähimmäiskeinot vastaiskuun mikäli ”imperialistinen” valtio tekisi yllätyshyökkäyksen ydinaseilla.²⁷ Melkein identtinen kanta ydinaseisiin jatkui läpi Kiinan presidenttien ja vielä 1990-luvulla Jiang Zemin totesi, että Kiina säilyttää välttämättömän pelotteen ja keskittyy pienen ja selviytymiskykyisen ydinasevoiman ylläpitoon.²⁸ Kahden tuoreimman presidentin Hu Jintaon ja Xi Jinpingin lausuntoja ydinaseista on niukasti saatavilla. Kuitenkin saatavilla olevat lausunnon antavat kuvan, että edellisten puolueenjohtajien ja presidenttien linjaus ydinaseista jatkuu vielä tänäkin päivänä. Xi Jinping on

---

²¹ Brodie 1959, 272.

²² Hanska 2019, 43.

²³ Ibid.

²⁴ Fravel 2019, 236.

²⁵ Ibid.

²⁶ Mao 1994, 540.

²⁷ Fravel 2019, 234-238.

²⁸ Ibid.

lausunnossaan todennut, että strategiset ohjusjoukot ovat strategisen pelotteen keskiössä.²⁹ Strategisiin ohjusjoukkoihin kuuluu konventionaalisten ohjusten lisäksi maalle sijoitetut ydinaseet.

Kiinan tie ydinasevaltioksi on mielenkiintoinen. Väitetysti vuonna 1952, suorana reaktiona Yhdysvaltojen ydinaseuhkauksille Korean sodassa, Kiinan päättäjät pääsivät yhteisymmärrykseen tahdosta rakentaa ydinase.³⁰ Vuonna 1955 poliittinen päätös tapahtui ja usein se on liitetty edellisenä vuonna alkaneeseen ensimmäiseen Taiwanin salmen kriisiin³¹. Myös Kiinan ja Neuvostoliiton välirikko 1956–1966 nähdään Kiinan ydinasehankintojen syynä. On kuitenkin argumentoitu, ettei päätös johtunut ulkoisista maailmanpoliittisista tekijöistä³². On mahdollista, että poliittisen päätöksen kanssa edettiin vasta vuonna 1955 jolloin Guangxista löydettiin uraania, jolla aikaisemmin syntynyt tahto saatiin mahdollistettua.³³

Kiinan ydinasestrategian kehitystä on pyritty perustelemaan teknologisella determinisillä, jonka mukaan teknologia määrittää ihmisen ja yhteiskunnan kehitystä.³⁴ Kiinan strategian onkin nähty muotoutuvan saatavilla olevan teknologian sekä kehitteillä olevien valmiuksien ehdoilla. Väite perustuu siihen, ettei Kiina ollut artikuloinut ydinasedoktriiniaan ydinasekehityksen alkuvaiheessa.³⁵ Myös ballististen ohjusten kehityksen pääohjaajana aina 1970-luvulle asti on nähty teknologia, ei strategia.³⁶ Tällä periaatteella Kiinan ydinaseiden puolustuksellisen luonteen voidaan epäillä nousseen rajallisista resursseista ja teknologisesta rajoittuvuudesta eikä pelkästä ideologisesta tahdosta olla osallistumatta ydinasekilpailuun.

Vastavuoroisesti on myös väitetty, että näkemys ydinaseen hyödyllisyydestä muokkasi strategian kehitystä ja päätöstä hankkia ydinase. Kommunistisen puolueen johto tulkitsi ydinaseen roolin varsin rajallisena keinona estää ydinaseselkkaus sekä mahdollinen ydinasehyökkäys Kiinaan. Kiina ei nähnyt itseään osallistumassa ydinsotaan tai puolustamassa itseään perinteisiltä uhilta ydinaseella. Näinä Kiinan ydinasestrategian alkuvuosina muodostetut näkemykset muokkasivat maan ydinaseohjelmaa suurelta osin.³⁷ Edelleen samoja piirteitä on tulkittavissa nykyisestä ydinasestrategiasta. Teknologista determinismiä vastaan sotiinkin ydinasestrategian muuttumattomuus vuosikymmenien ajan, vaikka teknologia on kehittynyt suurin harppauksin.

3. KIINAN ASEMA YDINASEVALTIONA

Kiina on yksi yhdeksästä ydinasevaltiosta, joista se onnistui hankkimaan aseensa viidentenä. Yhdysvaltoihin ja Venäjään verrattuna Kiinan ydinasearsenaali on varsin pieni. Kiina olikin vielä kehittämässä ensimmäistä ydinasettaan, kun Neuvostoliitto ja Yhdysvallat olivat uppoutuneet vuosikymmeniä kestäväan ydinaseiden varustelukilpaan.

---

²⁹ Fravel 2019, 241.

³⁰ Ibid., 237.

³¹ Lewis & Xue, 1988.

³² Fravel 2019, 237.

³³ Guo 1998, 273.

³⁴ Ks. Esim. Karvonen 1999, Wilson & Di 1992.

³⁵ Lewis & Xue 1988, 2010.

³⁶ Wilson & Di 1992, 20.

³⁷ Fravel 2019, 237.

Vuonna 1986 molemmilla oli yhteensä yli 64 000 taistelukärkeä.³⁸ Vuoden 2012 ja 2019 välillä Kiina kasvatti taistelukärkeidensä määrää 21%, 250:stä kärjestä 290:een kärkeen.³⁹

Globaalisti ydinasevarastot alkoivat vähentyä kylmän sodan jälkeen, kun ydinasemaat alkoivat neuvottelemaan useista asevalvontasopimuksista. Keskeisinä sopimuksina on pidetty vuoden 1991 strategisten aseiden vähentämissopimusta (Strategic Arms Reduction Treaty; START), vuoden 2002 strategisten ydinkärkien vähentämissopimusta (Strategic Offensive Reduction Treaty) ja vuoden 2010 uutta START sopimusta. Kuitenkin aikana, jolloin Yhdysvallat ja Venäjä vähensivät ydinasearsenaalejaan, muut valtiot mukaan lukien Kiina, kasvattivat ydinvoimiaan.⁴⁰ Ydinaseiden kansainvälisestä suosion kasvusta johtuen aseistariisuntaan ja asevalvontaan onkin kiinnitetty kasvavassa määrin huomiota.

Kiinan osallistuminen ydinasesopimuksiin on ollut vaivalloista. Kiina jatkoi ydinaseiden testausta aina vuoteen 1996 saakka, jolloin maa allekirjoitti Ydinkoekieltosopimuksen (Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty; CTBT). Kiina ei ole kuitenkaan ratifioinut sopimusta.⁴¹ Sopimukseen ydinaseiden leviämisen estämisestä (The Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons; NPT) Kiina liittyi 1992, kuitenkaan ratifioimatta sopimusta. Lisäksi Kiina on liittynyt Bioasekonventioon (The Biological Weapons Convention; BWC) sekä ratifioinut Kemiallisten aseiden kieltosopimuksen (The Chemical Weapons Convention; CWC).⁴²

Yhdysvallat on pyrkinyt saamaan Kiinaa osallistumaan ydinasekeskusteluun 1990-luvulta lähtien, mutta minimalisin tuloksin. Keskustelua on käyty konkreettisten rajoitusten sijaan läpinäkyvyyden lisäämisestä rakennesuunnitelmissa ja strategiassa sekä maan ydinatedoktriinista ja aikomuksista. Donald Trumpin hallinto pyrki laajentamaan ydinasehallintaa myös Kiinaan vaatimalla, että Kiinan tulisi olla osa uutta START -sopimusta. Kiinasta kuitenkin vastattiin, ettei ole realistista odottaa Kiinan osallistuvan rajoituksia koskeviin neuvotteluihin, erityisesti kun Kiinan ydinasearsenaali on murto-osa Yhdysvaltojen ja Venäjän voimista.⁴³ Trumpin taktiikkaa kritisoitiin ehdottomana vaatimuksena, ja tulevilta neuvotteluilta toivotaan pragmaattisuutta. Myös Joe Bidenin hallinto on ilmoittanut, että se jatkaa aseiden valvontaa vähentääkseen Kiinan kasvavan ydinasearsenaalin aiheuttamia vaaroja, mutta käytännön toteutus ei ole vielä selvillä.⁴⁴ Neuvotteluiden lähtökohdaksi on suositeltu ydinaseturvallisuuteen liittyvää dialogia, joka selventäisi Yhdysvaltojen ja Kiinan ydinaseaseman ja vahvistaisi vuoropuhelua, joka estäisi virhearviointien riskiä kriisissä.

Katkeruutta kansainvälisissä suhteissa onkin aiheuttanut Kiinan haluttomuus osallistua ydinasesopimuksiin. Erityisesti Yhdysvallat on ollut pettynyt Kiinan osallistumattomuuteen bilateraaliin neuvotteluihin, verraten sitä usein Venäjään, jonka kanssa neuvottelut ydinaseista ovat viime vuosikymmeninä sujuneet.⁴⁵ Kuitenkin myös Yhdysvaltoja on kehoitettu kehittämään realistinen strategia, jolla Kiina saataisiin mukaan ydinaseriisuntaprosessiin. Näkemyksenä on ollut, että Yhdysvaltojen pidättäytyminen

---

³⁸ Center for Strategic and International Studies 2020.

³⁹ Ibid.

⁴⁰ Ibid.

⁴¹ Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty Organization 2021.

⁴² Arms Control Association 2020.

⁴³ Kristensen & Korda 2021.

⁴⁴ Kimball 2021.

⁴⁵ Farge 2021.

ydinasekilpailusta Kiinan kanssa vähentäisi konfliktiriskiä. Yhdysvaltojen kongressissa on siitä huolimatta ilmaistu, että Yhdysvaltojen tulisi vahvistaa ydinasevarastojaan vastareaktiona Kiinan ydinasearsenaalien modernisointiin, vaikka Yhdysvaltojen ydinvoimat ovat noin kymmenen kertaa suuremmat.⁴⁶ Kiinassa on vannottu tukea aseistariisunnalle ja myönteiselle vuoropuhelulle, jotta ydinaseisiin liittyvää riskiä voitaisiin vähentää ja maailmanlaajuinen strateginen turvallisuus taata.⁴⁷ Kuitenkin ehtona asevalvonnalle Kiina on asettanut, että Yhdysvallat ja Venäjä leikkaisivat paljon suuremmista ydinaseväkiväestään ensin.⁴⁸ NPT-sopimuksen mukaisesti Kiina on velvollinen auttamaan asevarustelun lopettamisessa ja aseriisunnassa.

Viimeisimpien ydinaseisiin liittyvien kansainvälisten tapahtumien voidaan nähdä ennakoivan tulevaa kipuilua suhteessa ydinaseisiin. Yhdysvaltojen ja Venäjän kahdenkeskiset ydinase neuvottelut takkusivat Donald Trumpin kaudella, Yhdysvaltojen lisäämien ehtojen vuoksi, jonka lisäksi Yhdysvallat irrottautuivat keskimatkan ydinohjuksista kieltävästä INF-sopimuksesta.⁴⁹ Australian, Yhdistyneen Kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen välinen sotilaallinen yhteistyösopimus AUKUS loi puolestaan epävarmuutta ydinasevaltioiden, Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja Etelä-Kiinan meren valtioiden keskuudessa. Australian puolustusmenojen kasvun onkin nähty liittyvän Kiinan vahvistumisen seurauksena.⁵⁰ Myöskään Kiina ei ollut tyytyväinen sukellusveneyhteistyöhön, vaan kuvaili sitä vastuuttomaksi ja NPT-sopimuksen vastaiseksi.⁵¹

4. KIINAN YDINASESTRATEGIA

Kiinan ydinasestrategiaa on kutsuttu minimipelotteeksi, taatuksi vastaiskukyvyksi ja puhtaana puolustuselliseksi. Kaikilla edellä mainituilla käsitteillä pyritään kuitenkin ilmentämään samaa seikkaa: Kiina ydinaseen tarkoituksena on estää ydinasehyökkäys pelotteen avulla. Yleisimmin Kiinan ydinasestrategian on kuvattu toimivan minimipelotteena muita ydinasevaltioita vastaan.⁵² Tällä tarkoitetaan peloteteorian sovellusta, jossa valtiolla ei ole enempää ydinaseita kuin on tarpeen estää vastustajaa hyökkäämästä.⁵³ Taatulla vastaiskukyvyllä kuvataan strategiaa, jossa tarkoituksena on selviytyä ensin alkuperäisestä hyökkäyksestä ja jonka jälkeen vastaan ydiniskuilla, joka aiheuttaa hyökkääjälle kohtuuttomia vahinkoja.⁵⁴ Suhteessa maksimipelotteen omaaviin valtioihin eli Venäjään ja Yhdysvaltoihin, Kiina voidaan helposti luokitella tähän pienen määrän ydinkärkeä omaavien valtioiden joukkoon.

---

⁴⁶ Kimball 2021.

⁴⁷ Ks. esim. Farge 2021; Kimball 2021.

⁴⁸ Kimball 2021.

⁴⁹ Heiskanen 2021.

⁵⁰ Rulamo ym. 2021.

⁵¹ Xinhua News Agency 2021.

⁵² Center for Strategic and International Studies 2020.

⁵³ Blair 2009.

⁵⁴ Center for Strategic and International Studies 2020.

4.1 No First Use -politiikka

Ydinasevaltiona Kiina toteuttaa ydinasepolitiikkaansa nousevana suurvaltana hyvin ainutlaatuisella tavalla.⁵⁵ Kiinan ydinasestrategiaa ja No First Use (NFU) -periaatetta ilmennettiin heti ensimmäisen ydinkokeen jälkeen. Vuonna 1964 julkaistussa valtion lausunnossa⁵⁶ kirjoitetaan seuraavalla tavalla ”Kiinan hallitus juhlallisesti julistaa, ettei missään ajassa ja olosuhteissa ole ensimmäinen, joka käyttää ydinasetta”.⁵⁷ Lausunto antoikin heti oletuksen, että Kiina kehitti ydinaseen vain puolustuksellisiin tarkoituksiin.⁵⁸ Puolustuspolitiikan valkoisissa kirjoissa Kiina myös ilmoittaa NFU-sitoumuksen lisäksi, ettei se aio osallistu asevarustelukilpailuun.⁵⁹

Kiinan ydinasepolitiikka on vaikuttanut maan ydinasestrategian kehitykseen monella tapaa. Kiinassa sotilasstrategian on määritelty palvelevan laajempia kansallisen politiikan tavoitteita. Tällä tapaa Kiinan ydinasepolitiikka määrittää maan ydinaseiden perimmäisen tarkoituksen, joka puolestaan tukee maan poliittisia tavoitteita. Tämä korostaa periaatetta, jossa ydinaseisiin liittyvien poliittisten päämäärien muuttaminen ei kuulukaan sotilashenkilöstölle vaan poliittisille johtajille. Kiinan poliittiset johtajat antoivatkin ydinasestrategialle selkeät reunaehdot antamalla No First Use-lupauksen: Kiinan ydinasevoimien tulisi toimia puolustuksellisessa tarkoituksessa ja kyetä selviämään ensimmäinen ydinaseisku ja toteuttaa vastahyökkäys.⁶⁰ Myös arvostetussa julkaisussa *Strategian tiede* Kiina sotilasakatemian tutkijat huomauttavat, että maan pitkäjänteinen NFU-politiikka toteuttaa puolustuksellista ydinasestrategiaa.⁶¹

Kiinan ydinasepolitiikka on pysynyt retorisesti varsin muuttumattomana sen synnystä lähtien. Vuonna 2006 julkaistun puolustuspolitiikan valkoisen kirjan mukaan ydinasestrategia keskittyy ennaltaehkäisyyn varmoilla kostotoimilla. Strategian mukaan keskeisenä piirteenä toimii ylläpidettävä matala hälytystaso.⁶² Myös myöhemmissä puolustuspolitiikan valkoisissa kirjoissa on korostettu ehdotonta NFU-periaatetta ja puolustukseen perustuvaa ydinasepolitiikkaa.⁶³ Kiina vahvisti NFU-sitoumuksen viimeksi vuonna 2019.⁶⁴

Todistaakseen politiikan paikkaansa pitävyyttä Kiinan Kansan vapautusarmeijan (People’s Liberation Army; PLA) säilyttää taistelukärkiään erillä ohjuksista, kunnes ne muodostetaan pariaksi, kun hyökkäykseen valmistaudutaan. Yhdysvallat ja Venäjä puolestaan pitävät osan ydinaseistaan korkeassa valmiudessa.⁶⁵ Kiinan virallinen NFU-politiikka tekee maasta poikkeuksellisen verrattuna muihin ydinasevaltioihin. Ainoana toisena valtiona Intia ylläpitää NFU-lupaustaan, mutta tekee sen tietyin ehdoin. Vuo-

---

⁵⁵ Fravel 2019, 236.

⁵⁶ Lausunto julkaistiin otsikolla ”Statement of the Government of the People’s Republic of China”. Vastaavat valtion lausunnot ovat suhteellisen harvinaisia, mikä korostaa lausunnon arvovaltaa. Fravel 2019, 254.

⁵⁷ ”The Chinese Government hereby solely declares that China will never at any time and under any circumstances be the first to use nuclear weapons”. Statement of the Government of the People’s Republic of China 1964. Käännökset kirjoittajan omia.

⁵⁸ Fravel 2019, 254.

⁵⁹ Ks. esim. China’s National Defence in 2006; China’s National Defence in 2008, 12.

⁶⁰ Fravel 2019, 255.

⁶¹ 战略学 [Strategian tiede 2013, 218.

⁶² China’s National Defence in 2006.

⁶³ Ks. esim. China’s National Defence in 2008, 12; China’s National Defence in the New Era 2019.

⁶⁴ SIPRI 2020, 354; China’s National Defence in the New Era 2019.

⁶⁵ China’s National Defence in 2006.

nan 2003 New Delhistä ilmoitettiin, että Intia säilyttää mahdollisuuden tehdä ydinaseisku ensimmäisenä, mikäli biologisia tai kemiallisia aseita käytetään mittavassa hyökkäyksessä Intiaa vastaan.⁶⁶ NFU-lupaus on ollut käytössä myös Neuvostoliitolla. Neuvostoliitto antoi lupauksen vuonna 1982, jonka Venäjä kumosi 1993.⁶⁷

Julistuksesta huolimatta epäilyksiä politiikan vedenpitävyydestä kriisin aikana on esitetty. Kiinan viranomaiset ovatkin yksityisesti sanoneet, että Kiina vastaisi ydinaseilla, mikäli sen ydinaseisiin kohdistuisi konventionaalinen hyökkäys.⁶⁸ Teoreettisesti analysoituna NFU-lupauksella on väliä vain rauhan aikana. On todennäköistä, että sotatilanteessa mikä tahansa valtio tekisi kaikkensa puolustaakseen omaa suvereniteettiään.⁶⁹

No First Use- politiikan tulevaisuus jakaa tutkijoita globaalisti. Osa on sitä mieltä, että mikäli Kiina ydinasevaltiona, jolla ei ole vahvin ydinasearsenaali eikä perinteinen asevarustelu, pystyy tekemään tällaisen lupauksen, myös suurempien ydinasevaltioiden pitäisi pystyä samaan. NFU-lupaus tulisikin täten olla kaikilla ydinasevaltioilla.⁷⁰ Toisaalta Kiinan viimeaikainen ydinaseiden modernisoinnin on myös tulkittu tarkoittavan mahdollista muutosta ydinasestrategiassa, sekä NFU-periaatteen hylkäämistä.⁷¹ NFU-periaate on kuitenkin ollut Kiinalle ylpeyden aihe, jolla se on pyrkinyt korostamaan maan rauhaa rakastavaa luonnetta.⁷² Vuoden 2019 valkoisessa kirjassa Kiina ilmaisikin kannattavansa ydinaseiden lopullista ja täydellistä kieltämistä ja perusteellista tuhoamista.⁷³

4.2 Ydinasedoktriini

Sen lisäksi, että ydinaseet pidetään erillisenä osa-alueena sotilasstrategiasta ja osana korkean tason kansallista politiikkaa, ydinaseet on eriytetty muusta puolustuksesta myös rakenteellisesti. Perinteisten ohjusten lisäksi maalle sijoitettavia ydinaseita hallinnoidaan Kiinan Kansan vapautusarmeijan strategissa ohjusjoukoissa (eng. The People's Liberation Army Rocket Force, PLARF). Joukon nimenvaihdos tapahtui vuonna 2016, jota ennen se tunnettiin toisena tykistövoimana (eng. Second Artillery Force, SAF)⁷⁴. Kuitenkin kaavaa mukailien erillisten ohjusjoukkojen idea sai alkunsa kommunistisen puolueen johtajilta, eikä sotilasedustajilta.⁷⁵

Toinen tykistö perustettiin muodollisesti vuonna 1966, juuri ennen kuin Mao käynnisti kulttuurivallankumouksen. Hankalasta ajoituksesta johtuen organisaatio joutui vaikeiden haasteiden eteen ja lopulta siitä muodostui Kiinan ydinaseiden operationaa-

---

⁶⁶ Center for Strategic and International Studies 2020.

⁶⁷ Schmemann 1993.

⁶⁸ Kristensen & Korda 2019, 173.

⁶⁹ Center for Strategic and International Studies 2019.

⁷⁰ Zhou 2016.

⁷¹ Nan 2018.

⁷² Ks. esim. Kiinan edustajan Zhou Pingin julkilausuma Kansainvälisen atomienergiajärjestön yleiskonferenssissa 1985.

⁷³ China's National Defence in the New Era 2019.

⁷⁴ Xinhua News Agency 2016.

⁷⁵ Fravel 2019, 258.

linen yksikkö. Tänä ajanjaksona Kiina nykyiselle ohjuskannalle luotiin pohjaa kehittämällä DF-2 ja DF-3 ohjuksia.⁷⁶ Toisen tykistön alkuperäinen tehtävä oli realisoida aktiivinen puolustus rakentamalla ydinasevoimat vastahyökkäystä varten. Tämän ”väliaikaisen” määräyksen, joka toimii edelleen Kiinan ydinasevoimien tehtävänä, antoi Kiinan kommunistisen puolueen keskusotilaskomissio (eng. Central Military Commission, CMC) vuonna 1967.⁷⁷

Vuonna 1985 toinen tykistö julkaisi ensimmäisen doktriinisen tekstinsä *The Science of Second Artillery* siitä, miten toteuttaa ydinasevastahyökkäys. Muutama vuosi myöhemmin tykistöjoukot kirjoittivat Kiinan ydinasestrategian, jonka julkaisu kuitenkin torpattiin CMC:n toimesta. Ongelma ei ollut sisällössä, vaan auktoriteetin puutteessa, joka toisella tykistöllä oli. Ydinaseet pysyivät siis edelleen puolueenjohton käsissä.⁷⁸ Ydinasestrategia ei ole juurikaan ilmennyt Kiinan kansallisen sotilasstrategian kontekstissa.

Kiinan ydinasestrategian epäselvyydestä huolimatta sen kehitys ja käyttöönotto on toiminut ”aktiivinen puolustus” (积极防御) periaatteella. Kiinan yhdeksän sotilasstrategiaa ovat myös kietoutuneet käsitteen ympärille. Strategisena konseptina aktiivisen puolustuksen tavoitteena on ilmentää tapoja torjua numeerisesti tai teknisesti ylivoimaista vihollista.⁷⁹ Termiä käytettiin ensikertaa Kiinan kommunistisen puolueen dokumentissa 1935, jonka päätöslauselmassa todettiin, että Puna-armeijan tulisi vastustaa sekä pelkkää passiivista puolustusta että ennaltaehkäiseviä toimia. Sen sijaan armeijan tulisi toteuttaa aktiivista puolustusta ja saada kontrolli iskemällä jälkeensä.⁸⁰ Käsite, joka määriteltiin tavaksi odottaa, että vihollinen iskee ja sitten toteuttaa vastahyökkäys, muodostui ”oikeaoppiseksi tavaksi taistella sisälinjoilla”.⁸¹ Toinen tykistö nähtiin tärkeänä osana aktiivisen puolustuksen toteutusta.⁸²

Vuonna 1996 julkaistiin *The Science of Second Artillery Strategy*, joka osoittaa selkeästi Kiinan ydinasepolitiikan vaikutusta strategiaan ja jossa toistuvasti viitataan NFU-politiikkaan. Ydinasepolitiikkaa käytetään määrittävänä tekijänä toisen tykistön ydinaseiden käyttötavalle. Käyttötavaksi määritellään aktiivisen puolustuksen periaatetta mukaillen ”kontrollinen saaminen iskemällä jälkeensä”.⁸³ Julkaisussa korostetaan toisen tykistön roolia totella maan ydinasepolitiikka ja No First Use- käytäntöä kehittämässä ja käyttäessään ydinaseita.⁸⁴ Toisen tykistön strategia siis kuuluu sotilasstrategiaan, mutta se samalla hyväksyy opastusta ja rajoituksia kansalliselta ydinasepolitiikalta ja ydinasestrategialta.⁸⁵ Toisin sanoen Kiinan ydinasepolitiikka määrittää ja rajoittaa Kiinan ydinasestrategiaa.

---

⁷⁶ Fravel 2019, 241.

⁷⁷ Ibid.

⁷⁸ Ibid., 264

⁷⁹ Ibid., 61.

⁸⁰ Mao 1993, 376-382; Finkelstein 2007, 88.

⁸¹ Fravel 2019, 61-62.

⁸² Ibid.

⁸³ ”Gaining control by striking afterwards”

⁸⁴ Fravel 2019.

⁸⁵ 战略学 [Strategian tiede 2013, 286.

5. NYKYTILANNE

Maakohtaisilla muutoksilla ydinasepolitiikassa ja ydinkärkien määrässä voi olla maailmanlaajuisia seurauksia. Kiinan ydinasestrategian muutoksen ymmärtäminen onkin kriittistä kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi.⁸⁶ Kiina nykyaikaistaa ja laajentaa ydinasevoimiaan parhaillaan. On myös väitetty, että Kiina tarkastaisi puolustukseen perustuvan ydinasestrategian tulevina vuosina.⁸⁷ Vuoden 2019 kehityskulut viittaavat lisäksi siihen, että Kiina aikoo lisätä ydinaseiden rauhanajan valmiuksia siirtymällä ”launch-on-warning” (LOW) positioon.⁸⁸ ”Launch-on-warning” käsitteellä tarkoitetaan strategiaa, jolla ydinaseisku vastatoimena vastustajaa vastaan voidaan tehdä heti, kun satelliitit ja muut varoitussensorit havaitsevat saapuvan vihollisohjuksen. Kiinan ydinasepolitiikan käytännön toimet näyttävät hyvin eri kuvaa kuin mitä NFU-lupaus antaa olettaa.

5.1 Triadi

Kiinan päästettyä ydinasepeliin mukaan, se asetti etusijalle mahtavan ydinasearsenaalin kehittämisen. Tämä arsenaali tulisi koostumaan ensin maalla sijaitsevista ballistisista ydinaseista.⁸⁹ Vasta viimeisen kymmenen vuoden aikana Kiina alkoi panostamaan myös meri- ja ilmasijoitteisiin ydinaseisiin. Maanpäällisistä mannertenvälisistä ballistisista ohjuksista (eng. intercontinental ballistic missile, ICBM), sukellusveneistä laukaistavista ballistisista ohjuksista (eng. submarine-launched ballistic missile, SLBM) ja ilmasta laukaistavia ballistisia ohjuksia koostuvaa ydinvoimarakennetta kutsutaan ”triadiksi” (eng. triad). Valtion mahdollisuus toteuttaa ydinhyökkäys maalta, mereltä tai ilmasta parantaakin ydinasepelotetta, selviytymiskykyä sekä kykyä toteuttaa kosto-toimi. Uskottavan kolmen elementin muodostavan triadin omaavat vain Yhdysvallat ja Venäjä. Kiina ja Intia kuitenkin havittelevat triadin saavuttamista.⁹⁰

Kiinan merellä sijaitseva ydinasepelote koostuu suhteellisen pienestä määrästä ballistisia ydinaseohjuksia, eikä triadin merellistä haaraa ole priorisoitu ennen viime vuosia.⁹¹ Kansan vapautusarmeijan merivoimien (eng. The People’s Liberation Army Navy, PLAN) korkeana prioriteettina on sukellusveneiden uudistaminen. Parhaillaan PLAN operoi kuutta ydinvoimalla toimivaa ballististen ohjusten sukellusvenettä (eng. ballistic missile submarines, SSBN) ja kuutta ydinvoimalla toimivaa hyökkäyssukellusvenettä (eng. attack submarines, SSN). Kohtalaisen merellisen ydinasevoiman perustaa juuri tyyppin 094 Jin luokan SSBN sukellusveneet, joihin mahtuu jokaiseen 12 kappaletta JL-2 ohjusta. Jin luokan sukellusveneeseen on kuitenkin sanottu kärsivän suunnitteluvirheistä ja muista ongelmista. Sukellusveneitä ei olekaan lähetetty pitkän matkan pelotetehtäviin, vaan ne partioivat pääosin Etelä-Kiinan merellä ja Kiinan aluevevillä.⁹² Tämän toisen luokan sukellusveneeseen korvaa tyyppin 096 SSBN, jota aloitettiin

---

⁸⁶ Center for Strategic and International Studies 2020.

⁸⁷ Ibid.

⁸⁸ Federation of American Scientists 2020, 4.

⁸⁹ Center for Strategic and International Studies 2020.

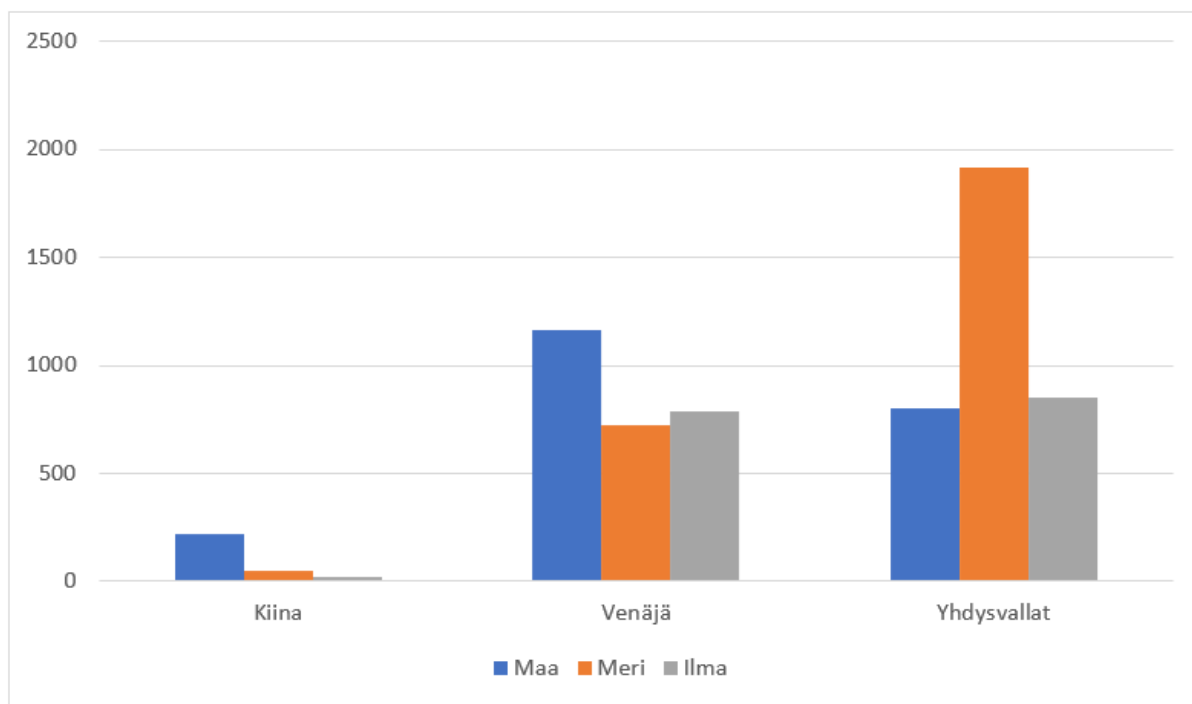
⁹⁰ Center for Strategic and International Studies 2020.

⁹¹ Fabey 2019.

⁹² Military Today 2021.

rakentamaan 2020. Tyypin 094 ja 096 sukellusveneitä tullaan todennäköisesti käyttämään rinnakkain, niin että vuoteen 2030 SSBN-sukellusveneitä olisi yhteensä kahdeksan kappaletta.⁹³ Kiina ydinasevoimia parantaisi huomattavasti Tyypin 096 sukellusveneestä laukaistava JL-3 ballistinen ohjus. JL-3 ohjuksen kantama ylittää 9000 kilometrin, mikä mahdollistaa laukaisun lähempänä Kiinan turvallisempia aluevesiä.⁹⁴

Maa-, meri ja ilmasijoitettiset ydinasevoimat kolmessa suurimmassa ydinasevaltiossa.⁹⁵

Ilmavoimiin sijoitettu ydinasearsenaali on tällä hetkellä varsin pieni, sillä Kiinalla on vain pieni määrä koneita, jotka pystyvät kantamaan ydinaseita. Kuitenkin lähivuosille on povattu uusia strategisia pommikoneita ja ilmasta laukaistavia ballistisia ohjuksia (eng. air-launched ballistic missile, ALBM).⁹⁶ Uusi ydinvoimakykyinen ilmassa tankattava H-6N pommikone varmistaa ilmavoimiin sijoitettujen ydinasevoimahaaran vahvistumista. Tämä Kiinan 70-vuospäivän juhlakulkueessa ensikertaa julkisesti paljastettu kone on optimoitu pitkän matkan hyökkäyksiin. Lisäksi suunnitteilla on vuonna 2016 julkaistu strateginen häivepommikone, jonka kehityksen on kuitenkin arvioitu kestävän tekniikkansa vuoksi noin kymmenen vuotta.⁹⁷

Kiinan Kansan vapautusarmeijan strategiset ohjusjoukot ovat vastuussa Kiinan maa-voimiin pohjautuvista ydinaseista ja konventionaalisista ohjusjoukoista. Suurin osa Kiinan ydinvoimista koostuu edelleen maalla sijaitsevista järjestelmistä.⁹⁸ 2000-luvulla Kiina alkoi kehittämään sen hetkisten maasijoitettujen ohjusten tueksi tie- ja rautatieliikenteessä käytettäviä ICBM-laukaisualustoja. Maasijoitettujen siltojen koostuvat klassikoksi muodostuneesta Dong Feng-5⁹⁹ ohjuksista (DF-5), jotka ovat toimineet 1980-

⁹³ Federation of American Scientists 2020, 45.

⁹⁴ Center for Strategic and International Studies 2020.

⁹⁵ Ibid.

⁹⁶ Ibid.

⁹⁷ Federation of American Scientists 2020, 50-51.

⁹⁸ Center for Strategic and International Studies 2020.

⁹⁹ Dong Feng (东风) kääntyy vapaasti suomennettuna ”itätuuli”.

luvulta lähtien Kiinan ydinasevoimien keskeisimpänä aseena. Vuonna 2006 käyttöön otettiin DF-31, jonka kantama ylti yli 7000 kilometrin ja vuotta myöhemmin paranneltu versio DF-31A, joka lisäsi edeltäjänsä kantamaan 4000 kilometriä. Lisäksi Kiina laajentaa DF-26 ohjusjärjestelmän inventaariota, joka on kykeneväinen liikuttamaan ja laukaisemaan perinteisiä ohjuksia sekä ydinkärkeä.¹⁰⁰ Tuoreimpana lisäyksenä maaperusteiseen ydinasearsenaaliin pidetään vuonna 2019 käyttöön tullutta DF-41 ohjusta, joka liikkuu Kiinan maanteita ja raiteita pitkin.¹⁰¹ Ohjuksen kantama on 12 000-15 000 kilometriä, joka merkitsee globaalistikin arvioiden hyvää operationaalista kantamaa, jonka lisäksi ohjus toimii kiinteällä polttoaineella.¹⁰²

PLA ylläpitää edelleen teknisesti taidokkaasti rakennettuja maanalaisia laitoksia eng. underground facility, UFG), jolla pyritään suojaamaan sotilaallisia voimia, ohjusjärjestelmiä sekä muuta merkittävää omaisuutta ohjusiskuilta. Lisäksi tilojen tarkoituksena on peittää armeijan toimintaa vastustajilta. Maanalaisten tilojen päivitys ja laajennus alkoi 1980-luvun puolessa välissä. Nykyaikaistamispyrkimykset saivat vauhtia vuonna 1991, jolloin Yhdysvallat osoittivat Persianlahden sodassa täsmäaseidensa kyvykkyyden ja tarkkuuden merkittävää parannusta. Tällöin Kiina vakuuttui tarpeesta rakentaa selviytymiskykyisiä syvälle sijoitettuja tiloja. Tulevaisuudessa UGF-ohjelmaa tullaan luultavasti laajentamaan ja kehittämään.¹⁰³ NFU-politiikka on vaikuttanut tilojen rakentamiseen, ja tiloilla on pyritty varmistamaan ensimmäisestä ydiniskusta selviytyminen. Kiinan ydinasepolitiikka selittääkin sen tapaa panostaa ensin tunneleihin ja siiloihin, jonka jälkeen prioriteetti on siirtynyt liikkuviin komponentteihin, kuten ydinasekykeneviin ajoneuvoihin ja ballististen ohjusten sukellusveneisiin.¹⁰⁴

5.2 Kiihtyvä kasvu

Triadin ilmaan ja mereen perustuvien haarojen laajentamistavoitteiden lisäksi Kiina jatkaa maalla sijaitsevien ydinaseiden vahvistamista. Tuoreissa satelliittikuvissa ilmenee, että Kiina alkoi rakentamaan toista ydinohjussiilokenttää maaliskuussa 2021. Uusi ohjussiilokenttä tulisi sisältämään noin 110 siiloa valmistuttuaan.¹⁰⁵ Kahden ydinohjussiilokentän yhtäaikainen rakentaminen merkitsee Kiinan merkittävintä ydinaseisiin liittyvää laajennusta. Yhteensä PLA:lla on työn alla 250 siiloa samanaikaisesti, joka on yli kymmenen kertaa enemmän kuin parhaillaan käytössä olevat ICBM siilot.¹⁰⁶

Kiina on kokenut nykyiset ICBM siilot alttiiksi mahdollisille hyökkäyksille. Ydinaseiden selviytymiskykyä varmistetaan lisäksi lisäämällä siilojen lukumäärää, jolloin useammat ICBM:t voisivat selviytyä ennaltaehkäisevästä hyökkäyksestä ja pystyisivät laukaamaan ohjuksia koston.¹⁰⁷ Epäselväksi on vielä jäänyt, miten Kiina aikoo käyttää rakenteilla olevia siiloja: ladataanko kaikki ohjuksilla vai pidetäänkö osa tyhjinä hämäämistarkoituksessa. Maalla sijaitsevien ohjusten määrän lisäksi Kiina korvaa nestepolt-

---

¹⁰⁰ Federation of American Scientists 2020, 3.

¹⁰¹ Center for Strategic and International Studies 2020.

¹⁰² Center for Strategic and International Studies 2021.

¹⁰³ Federation of American Scientists 2020, 91.

¹⁰⁴ Fravel 2019, 255.

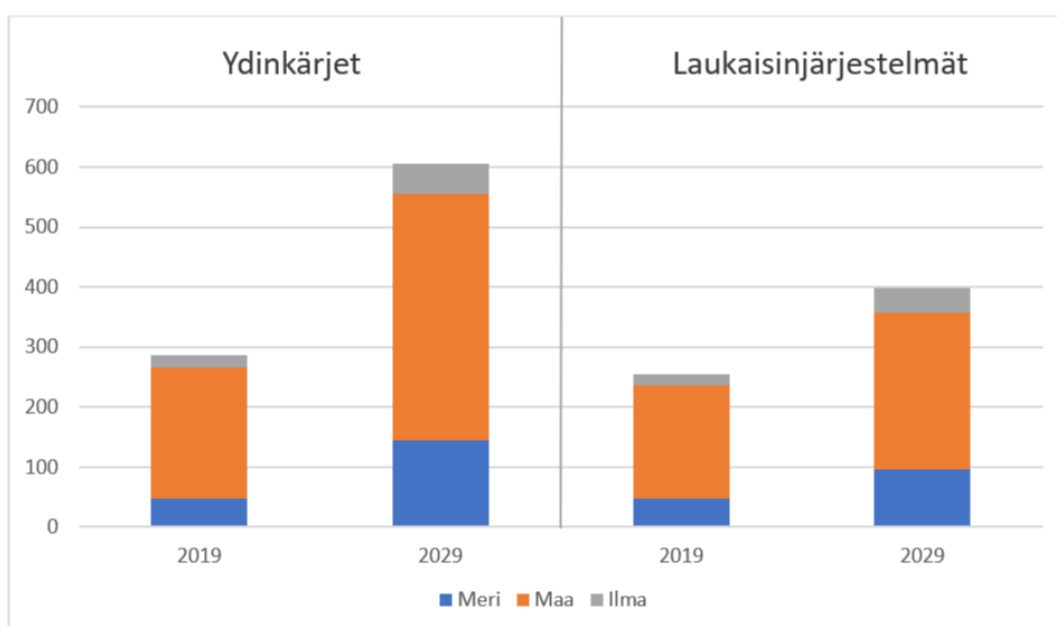
¹⁰⁵ Kristensen & Korda 2021.

¹⁰⁶ Ibid.

¹⁰⁷ Kristensen & Korda 2021.

toainekäyttöiset ohjukset uusilla kiinteillä polttonaineilla toimivilla malleilla ja lisää laukaisukykyisten maantiejoneuvojen määrää.¹⁰⁸ Kiinteä polttoaine mahdollistaa nopean laukaisuajan.

Kiinalla arvioitiin olevan vuonna 2020 noin 350 ydinkärkeä. Virallinen ydinkärkien määrä on kuitenkin valtion salaisuus. Hieman yli 270 ydinkärkeä on osoitettu operatiiviseen käyttöön ja loput ei-operatiivisille joukoille, kuten kehitteillä oleville uusille järjestelmille.¹⁰⁹ On arvioitu, että Kiinan ydinasevarannot kaksin- tai kolminkertaistuisivat ensi vuosikymmenen aikana. Uudistusta on pidetty loogisena reaktiona globaaliin ydinasekilpailuun. Venäjä, Intia ja Yhdysvallat kehittävät ydinasevoimiaan ja päivittävät perinteistä asevoimiaan parhaillaan. Vastakkaisen näkemyksen omaavat tutkivat ovat argumentoineet, ettei Kiina pyri vastaamaan Yhdysvaltojen ydinvoimavaroja vaan se pyrkii monipuolistamaan ydinasevoimiaan, jolloin ydinpelote kestäisi Yhdysvaltojen mahdolliset iskut.¹¹⁰ Huomionarvoista kuitenkin on, ettei massiivinenkaan laajentuminen ei vielä laittaisi Kiinaa samalla viivalla Venäjän ja Yhdysvaltojen kanssa.¹¹¹

Kiinan ydinkärkien ja laukaisinjärjestelmät määrät vuonna 2019 ja 2029. Määrät ovat FAS:n omia arvioita.¹¹²

6. LOPUKSI

Kiina toteutti pitkään ydinasevoimiaan pääasiassa nestemäisiä polttoaineita sisältävällä ballistisilla ohjuksilla, muutamalla merellä sijaitsevalla ballistisella ohjuksella, sekä pommikoneilla, joissa oli melko pieni määrä painovoimapommeja varalla. Rakenteilla oleva toimintakykyinen triadi muodostuisi vielä keskeneräisistä kiinteillä polttoaineilla

¹⁰⁸ SIPRI 2020, 355.

¹⁰⁹ Ibid., 369.

¹¹⁰ Kimball 2021.

¹¹¹ Kristensen & Korda 2021.

¹¹² Federation of American Scientists 2020.

toimivista maalla sijaitsevista ohjuksista, uusista kolmannen sukupolven ydinsukellusveneistä ja pommikoneista, joilla on täysi ja uudelleen pohdittu tehtävä vahvistaa ydinasepelotetta ja kostoiskun mahdollisuutta.¹¹³ Kiinan ydinaseiden modernisointi vaikuttaa kuitenkin olevan ristiriidassa maan julkisen ydinasestrategian kanssa: vähimmäispelotteen ylläpito ja ydinasekilpailun välttäminen. Rakenteilla olevat siilokentät tuskin vähentävät sotilaallisia jännitteitä ja pelkoa Kiinan kasvavasta sotilaallisesta voimakkuudesta. Globaalisti ydinasearsenaalien modernisointi ja kehittäminen sekä laajennetun roolin antaminen ydinaseille voikin viitata siihen, että yleisesti ollaan käännytty pois kylmän sodan jälkeisestä ydinaseisen asteittaisesta marginalisoinnista.¹¹⁴ Teoretisoinnista huolimatta tulee pitää mielessä, että perinteinen sota, puhumattakaan ydinsodasta Yhdysvaltojen kanssa on erittäin epätodennäköistä.

Kiinan ydinasestrategian perustuessa arvostettujen valtionjohtajien kuten Mao Zedongin ajatuksiin ydinaseista ja aktiivisesta puolustuksesta, voidaan strategialla nähdä olevan ideologista painoarvoa. Paljosta spekulatiosta huolimatta tämä voisi viitata siihen, että ydinasearsenaalin kasvattamisesta ja modernisoimisesta huolimatta, Kiina ei luopuisi No First Use -politiikastaan. Kuitenkin ydinaseiden määrän kasvaessa ja laitteistojen uusiutua, Kiinan ydinasestrategiaa ei välttämättä voi termin määritelmän mukaisesti kutsua enää minimipelotteeksi. Nykyinen määrä ydinkärkiä riittää mainiosti pitämään vähimmäispelotteen yllä. Mikäli arviot pitävät paikkaansa ja Kiinan ydinkärkien määrä moninkertaistuu, siirtyy Kiina lähemmäksi suurvaltojen voimien mittelyä, joka lisää varmasti kansainvälisissä suhteissa levottomuutta. Tämä voisikin olla perimmäinen syy ydinasevoimien modernisointiin: halu nousta perinteiseksi suurvallaksi. Kuitenkin mikäli NFU-lupaus pysyy voimassa, jää Kiinalle käyttöön moraalinen valttikortti. Ydinasetriadi voikin olla symbolinen suurvallan piirre, jonka myös Kiina haluaa itselleen.

Ydinasesopimuksiin pyrkivissä neuvotteluissa on todennäköistä, että Kiina pitää ehtonsa voimassa. Mikäli Yhdysvallat ja Venäjä vähentäisivät siis ydinasearsenaaliaan ensin, Kiina luultavammin liittyisi neuvotteluihin mukaan ollessaan muiden suurten pelaajien kanssa samalla viivalla. Kuitenkin läpinäkymättömyys luultavasti estää molemminpuolisen luottamuksen, joka tulisi saavuttaa neuvotteluiden lähtökohdaksi. Nousevan ydinasetrendin kyydissä on kuitenkin muistettava, että rajoittamattomassa asevarustelussa ei ole voittajaa.

---

¹¹³ Fabey 2019; Shepherd 2018.

¹¹⁴ SIPRI 2020.

LÄHDELUETTELO

Artikkelit ja kirjallisuus

Alger, John (1985). "Definitions and Doctrine of the Military Art: Past and Present". *West Point Military History Series*. Wayne, New Jersey: Avery Pub Group.

Arms Control Association (2020). *Timeline of the Nuclear Nonproliferation Treaty (NPT)*. Verkkosivu. Saatavilla <<https://www.armscontrol.org/factsheets/Timeline-of-the-Treaty-on-the-Non-Proliferation-of-Nuclear-Weapons-NPT>>, luettu 23.9.2021.

Barnett, Roger (2003). *Asymmetrical Warfare – Today's Challenge to U.S. Military Power*. Washington, DC.: Brassey's.

Blair, Dennis (2009). *Annual Threat Assessment of the Intelligence Community for the Senate Select Committee on Intelligence*. Office of the Director of National Intelligence. 12.1.2009.

Brodie, Bernard (1959). *Strategy in The Missile Age*. Princeton: Princeton University Press.

Brodie, Bernard (1983). "The Development of Nuclear Strategy". Teoksessa Brodie, Bernard, Michael Intriligator & Roman Kolkowitz (toim.), *National Security and International Stability*, 5-28. Cambridge, USA: Oelgeschlager, Gunn & Hain Publishers Inc.

Brodie, Bernard (2014). "The Development of Nuclear Strategy". *Strategy and Nuclear Deterrence*. Princeton: Princeton University Press, 3-22.

Center for Strategic and International Studies (2019). *China's Nuclear Strategy and Capabilities: A Conversation with Hans Kristensen*. Podcast. Saatavilla <<https://soundcloud.com/csis-57169780/chinas-nuclear-strategy-and-capabilities-a-conversation-with-hans-kristensen>>.

Center for Strategic and International Studies (2020). *How is China Modernizing its Nuclear Forces?* China Power Project, 10.12.2019. Päivitetty 28.10.2020. Saatavilla <<https://chinapower.csis.org/china-nuclear-weapons/>>.

Center for Strategic and International Studies (2021). "DF-41 (Dong Feng-41 / CSS-X-20)," Missile Threat, Missile Defense Project. Verkkosivu Päivitetty 31.7.2021. Saatavilla <<https://missilethreat.csis.org/missile/df-41/>>, luettu 18.10.2021.

Collins, John & Robert Kingston. (2002). *Military Strategy: Principles, Practices, and Historical Perspectives*. Washington, District of Columbia: Potomac Books.

Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty Organization (2021). *Status of Signature and Ratification*. Verkkosivu. Saatavilla <<https://www.ctbto.org/the-treaty/status-of-signature-and-ratification/>>, luettu 23.9.2021.

Fabey, Michael (2019). *China on faster pace to develop nuclear triad, according to Pentagon, analysts*. Janes. 3.5.2019. Saatavilla <<https://www.janes.com/defence-news/news-detail/china-on-faster-pace-to-develop-nuclear-triad-according-to-pentagon-analysts>>.

Farge, Emma (2021). *U.S. says China is resisting nuclear arms talks*. Reuters 18.5.2021. Saatavilla <<https://www.reuters.com/world/china/us-says-china-is-resisting-bilateral-nuclear-talks-2021-05-18/>>.

Federation of American Scientists (2020). *Military and Security Developments Involving The People's Republic of China 2020*. Annual Report to Congress. Office of the Secretary of Defence. Saatavilla <<https://man.fas.org/eprint/dod-china-2020.pdf>> .

Finkelstein, David (2007). "China's National Military Strategy: An Overview of the "Military Strategic Guidelines"". *Military Strategy Guidelines* 4(1): 69-140.

Fravel, Taylor (2019). *Active Defence – China's Military Strategy since 1949*. New Jersey: Princeton University Press.

Freedman, Lawrence (1981). *The Evolution of Nuclear Strategy*. London: MacMillan Press.

Gabel, Josiane (2004). "The Role of US Nuclear Weapons After September 11". *The Washington Quarterly* 28(1): 179-195.

Guo, Yingui (1998). "周恩来与中国的核武器" [Zhou Enlai and China's Nuclear Weapons], Teoksessa Li Qi (toim.), 在周恩来身边的日子：西花厅工作人员的回忆 [Days at Zhou Enlai's side: Recollection of the Staff Members of West Flower Hall]. Peking: Zhongyang wenxian chubanshe.

Hanska, Jan (2019). "Pelotetta vai pidäkettä? Deterrenssiteorian käytäntöä pienen valtion näkökulmasta." *Tiede ja Ase* 77(1): 42-70.

Heiskanen, Heikki (2021). *Yhdysvallat ja Venäjä jatkavat ydinaseita rajaavaa Start-sopimusta – Presidentit kävivät ensi puhelinkeskustelun Bidenin valtaannousun jälkeen*. Yle-Uutiset 27.1.2021. Saatavilla <<https://yle.fi/uutiset/3-11757395>>, luettu 21.10.2021.

Iivonen, Jyrki (2000). "Yhdysvaltain kansallisen ohjuspuolustusjärjestelmän kehitys". *Ulkopolitiikka* 37(4): 4-17.

Kahn, Herman (1960). *On Thermonuclear War*. Princeton University Press.

Kajanmaa, Petteri (2021). *Sotilasstrategia. Yksinkertainen, vaikea sota*. Helsinki: Maanpuolustuskorkeakoulu, Sotataidon laitos, Julkaisusarja 2, Tutkimuslustoista, No 12.

Karvonen, Erkki (1999). "Teknologinen determinismi". *Media ja Viestintä*, 22(4).

Kerttunen, Mika (2007). "Strategia". Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos, Julkaisusarja 3, Strategian asiantietoa, No 4.

Kimball, Daryl (2021). *Engage China on Arms Control? Yes, and Here's How*. Arms Control Association June 2021. Saatavilla <<https://www.armscontrol.org/act/2021-06/focus/engage-china-arms-control-yes-heres-how>>.

Kristensen, Hans & Matt Korda (2019). "Chinese nuclear forces". *Bulletin of the Atomic Scientists*, 75(4): 171-178.

Kristensen, Hans & Matt Korda (2021). "China Is Building A Second Nuclear Missile Silo Field". Federation of American Scientists. 26.6.2021. Saatavilla <<https://fas.org/blogs/security/2021/07/china-is-building-a-second-nuclear-missile-silo-field/>>.

Lawrence, Philip (1988). *Preparing for Armageddon – A Critique of Western Strategy*. Sussex: Wheatsheaf Books.

Military Today (2021). *Jin class*. Verkkosivu. Saatavilla <http://www.military-today.com/navy/jin_class.htm>, luettu 14.10.2021.

Morgan, Patrick (1997). *Deterrence -A Conceptual Analysis*. Beverly Hills: Sage Publications.

Nan, Li (2018). "China's Evolving Nuclear Strategy: Will China Drop "No First Use"?" *China Brief* 18(1).

Nye, Joseph (2011). *The Future of Power*. Philadelphia: PublicAffairs Books.

Rulamo, Anssi, Milja Rämö & Ilmo Ilkka (2021). *Australia aikoo rakentaa ydinsukellusveneitä yhteistyössä Yhdysvaltojen ja Britannian kanssa – "Maailmastamme on tulossa monimutkaisempi"*. Helsingin Sanomat 16.9.2021. Saatavilla <<https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000008267350.html>>, luettu 21.10.2021.

Schmemmann, Serge (1993). "Russia Drops Pledge of No First Use of Atom Arms". *The New York Times* 4.11.1993. Saatavilla <<https://www.nytimes.com/1993/11/04/world/russia-drops-pledge-of-no-first-use-of-atom-arms.html>>, luettu 18.10.2021.

SIPRI (2020). *SIPRI Yearbook: Armaments, Disarmament and International Security*. Oxford: Oxford University Press.

Sivonen, Pekka (1992). *Ydinasepelote Yhdysvaltain poliittisen vallankäytön muovaajana*. Helsinki: Ulkopoliittinen institutti.

战略学, 2013年版 [Strategian tiede]. 军事科学院军事战略研究部 [Academy of Military Science Military Strategy Studies Department]. Peking: Military Science Press.

The Bulletin of the Atomic Scientists (2020). *Nuclear Notebook*.

Waltz, Kenneth (1981). "The Spread of Nuclear Weapons: More May Better". *Adelphi Papers*, No. 17. London: International Institute for Strategic Studies.

Wilson, John & Hua Di (1992). "China's Ballistic Missile Programs: Technologies, Strategies, Goals". *International Security* 17(2): 5-40.

Wilson, John & Litai Xue (1988). *China builds the Bomb*. Stanford, CA: Stanford University Press.

Wohlstetter, Albert (1958). The Delicate Balance of Terror. P-1472, 6.11.1958. RAND Paper. <<https://www.rand.org/about/history/wohlstetter/P1472/P1472.html>>

Xinhua News Agency (2016). "China's nuclear policy, strategy consistent: spokesperson". Peking, 1.1.2016. Saatavilla <https://web.archive.org/web/20161008084354/http://news.xinhuanet.com/english/2016-01/01/c_134970409.htm>, luettu 22.10.2021.

Xinhua News Agency (2021). "Commentary: Why the AUKUS nuclear deal is irresponsible and dangerous". Peking, 18.9.2021. Saatavilla <http://www.news.cn/english/2021-09/18/c_1310194566.htm>, luettu 14.9.2021.

Mao, Zedong (1993). 毛泽东文集. [Mao ZeDong's Collected Works]. Peking: 人民出版社.

Zhou, Bo (2016). *New Consideration of China's No-First-Use of Nuclear Weapons Is Needed*. Mao, Zedong, (1994). 毛泽东外交文选. [Mao ZeDong's Selected Works on Diplomacy]. Peking: 世界知识出版社.

Alkuperäislähteet

China's National Defence in 2006 (2006). Information Office of the State Council of the People's Republic of China. Joulukuu 2006, Peking. Saatavilla <<http://en.people.cn/whitepaper/defense2006/defense2006.html>>.

China's National Defence in 2008 (2008). Information Office of the State Council of the People's Republic of China. Tammikuu 2009, Peking. Saatavilla <http://www.andrewerickson.com/wp-content/uploads/2019/07/China-Defense-White-Paper_2008_English-Chinese.pdf>.

China's National Defense in the New Era (2019). The State Council Information Office of the People's Republic of China. Heinäkuu 2019, Peking. Saatavilla <<https://www.andrewerickson.com/2019/07/full-text-of-defense-white-paper-chinas-national-defense-in-the-new-era-english-chinese-versions/>>.

Statement at the 29th Session of the General Conference of the International Atomic Energy Agency by Zhou Ping, Head of Chinese Delegation (1985).

Statement of the Government of the People's Republic of China (1964). History and Public Policy Program Digital Archive, Lokakuu 1966. PRC FMA 105-01262-01, 22-26. <<https://digitalarchive.wilsoncenter.org/document/134359>>.

Maanpuolustuskorkeakoulu

Sotataidon laitos
PL 7, 00861 HELSINKI

Puh. +358 299 800

www.mpkk.fi

ISBN 978-951-25-3298-8 (pdf)
ISSN 2343-0753 (verkkojulkaisu)

SOTATAIDON YTIMESSÄ

Puolustusvoimat
The Finnish Defence Forces